



Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 8 Sayı: 37 Volume: 8 Issue: 37

Nisan 2015 April 2015

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ÖĞRETMENLERİNİN EĞİTİMDE AKILLI TAHTA VE TABLET BİLGİSAYAR KULLANIMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ (RİZE İLİ ÖRNEĞİ)

OPINION OF TURKISH LANGUAGE AND LITERATURE TEACHERS ABOUT INTERACTIVE BOARD AND TABLET COMPUTER USING IN EDUCATION (RİZE SAMPLE)

Emel YAZAR *

Öz

FATİH Projesi pilot uygulamasının değerlendirilmesi araştırması Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinin eğitimde akıllı tahta ve tablet bilgisayar kullanımına ilişkin görüşlerini araştırmak amacıyla yapılmıştır. Araştırma, 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Rize ilindeki üç pilot uygulama okulunda görevli öğretmenler ile yapılan yapılandırılmış görüşmeler sonucunda elde edilen verilerin içerik analiziyle gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonunda; öğretmenler, proje sayesinde görselliğe dayanan etkinliklerin artması, projenin bilgiye anında erişim imkânı sunması, tablet bilgisayarların kolay taşınabilir olması ve konu tekrarı imkânı sunması bakımından olumlu görüş belirtirken; projeden sonra öğrencilerin akademik başarılarının düşmesi, cihazların radyasyon yaydığı ve göz sağlığına zarar verdiği endişesi, öğrenci-öğretmen iletişimini olumsuz etkilemesi ve cihazların öğrenciler için öğretim materyalinden çok eğlence aracına dönüşmesi bakımından olumsuz görüş belirtmiştir.

Anahtar Sözcükler: Fatih Projesi, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi, Öğretmen Görüşleri.

Abstract

The research on the evaluation of the FATİH project pilot implementation aimed at investigating the opinions of Turkish language and literature teachers about the use of interactive boards and tablet computers in education. The research was carried out by using the content analysis of the data obtained by making interviews with teachers who work in three pilot schools in Rize in the academic years of 2012-2013. At the end of the study; teachers noted a positive opinion in that the project led to an increase in activities based on visual quality, provided instant access to the information, the tablet computers were able to be carried easily and they offered the opportunity to revise the units. On the other hand, they noted a negative opinion in that there was a decline in the academic performances of the students after the project, the electronic devices emitted radiation and were harmful to eye health as well as they had negative effects on student-teacher communication and were regarded more like tools for entertainment rather than teaching/learning materials by the students.

Keywords: FATİH Project, Turkish Language and Literature Teaching, Teachers' Opinions.

Giriş

Teknolojinin baş döndürücü bir hızla ilerlediği günümüzde, gerçekleşen değişim ve gelişimlerden her alan gibi eğitim alanı da etkilenmekte, bu bağlamda bilginin aktarılmasında geleneksel öğretim yöntemleri yetersiz kalmaktadır. Yapılandırmacı eğitim anlayışı ile ezberci bireyler değil; özgür, yaratıcı ve sorgulayan bireyler yetiştirmek hedeflenmektedir. Eğitim-öğretimin kalitesini arttırmak için geliştirilen yeni eğitsel sistemlerden birisi bilgisayarlardır. Eğitim sisteminin ülkemizi bilgi toplumuna dönüştürmek, bireylerin yaşam boyu eğitimini sağlamak, yeni eğitsel yöntemlerle eğitimde etkililiği ve verimliliği arttırmak, okulların kendi aralarında ve dünya ile bağlantı kurmalarını sağlamak gibi birtakım hedefleri vardır (Kamacı, 2013: 38). Bunun için 2010 Yılı'nın Kasım ayında, sınıflarda teknolojinin etkin kullanımıyla öğrenci başarısını artırma amacını güden Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) isimli bir proje kamuoyuna açıklanmıştır.

*Bu makale, 03-05 Ekim 2013 tarihlerinde Trabzon'da gerçekleştirilen VI. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Arş. Gör. Avrasya Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı, emel1987@hotmail.com

Eğitimde FATİH Projesi, eğitim ve öğretimde fırsat eşitliğini sağlamak ve okullardaki teknolojiyi iyileştirmek amacıyla Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) araçlarının öğrenme-öğretme sürecinde daha fazla duyu organına hitap edilecek şekilde, derslerde etkin kullanımı için; okulöncesi, ilköğretim ile ortaöğretim düzeyindeki tüm okullarda LCD Panel Etkileşimli Tahta ve internet ağ altyapısı sağlamayı hedeflemiştir. Bu hedef doğrultusunda her öğretmene ve öğrenciye tablet bilgisayar verilmesi, dersliklerde kurulan BİT donanımının öğrenme-öğretme sürecinde etkin kullanımını sağlamak amacıyla öğretmenlere hizmet içi eğitimler verilmesi, öğretim programları BİT destekli öğretime uyumlu hâle getirilerek eğitsel e-çeriklerin oluşturulması planlanmıştır. Bu kapsamda Eğitimde FATİH Projesi beş ana bileşenden oluşmaktadır: Donanım ve Yazılım Altyapısının Sağlanması, Eğitsel e-çeriğin Sağlanması ve Yönetilmesi, Öğretim Programlarında Etkin BİT Kullanımı, Öğretmenlerin Hizmet içi Eğitimi, Bilinçli, Güvenli, Yönetilebilir ve Ölçülebilir BİT Kullanımının sağlanması. Bu proje Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülmekte, Ulaştırma Bakanlığı tarafından desteklenmekte ve 5 yılda tamamlanması planlanmaktadır (fatihprojesi.meb.gov.tr).

Amaç

Bu çalışmanın amacı, Rize ili FATİH Projesi kapsamındaki pilot uygulama okullarında görev yapan ve derslerinde akıllı tahta, tablet bilgisayar kullanan Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinin eğitimde akıllı tahta ve tablet bilgisayar kullanımına ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır.

Araştırmanın amacına ulaşabilmesi için aşağıda belirtilen alt problemler cevaplanmaya çalışılmıştır.

1. Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinin akıllı tahta ve tablet bilgisayarların avantajlarına ilişkin görüşleri nasıldır?
2. Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinin akıllı tahta ve tablet bilgisayarların dezavantajlarına ilişkin görüşleri nasıldır?
3. Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinin FATİH Projesi'nin başarısının arttırılması için önerileri nelerdir?
4. Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinin görüşlerine göre, FATİH Projesi'nin Türk Dili ve Edebiyatı eğitimine etkisine nasıldır?

Yöntem

Pilot uygulama okullarındaki Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinin FATİH Projesi kapsamında eğitimde akıllı tahta ve tablet bilgisayar kullanımına ilişkin görüşlerini belirlemeyi hedefleyen bu araştırmada yapılandırılmış mülakat metodu kullanılmıştır. Çepni'ye (2010: 144) göre yapılandırılmış mülakat, ne tür soruların ne şekilde sorulup, hangi verilerin toplanacağını en ayrıntılı biçimde saptayan ve bu amaç için yapılmış olan bir mülakat planını süreç içerisinde herhangi bir değişime uğratmadan aynen uygulamaktır. Yapılandırılmış mülakatta sorulacak sorular ve cevapları önceden belirlenir ve mülakatı yürüten birey tarafından mülakata katılan bireylere tek tek okunur ve alınan cevaplar kâğıda işlenir. Burada asıl amaç, görüşülen bireylerin verdikleri bilgiler arasındaki benzerlik, farklılık ve zıtlıkları tespit etmek ve bu bulgular ışığında karşılaştırmalar yapmaktır. Yapılandırılmış mülakat metodu ile elde edilen veriler içerik analiziyle çözümlenmiştir. Stemlar'a (2001) göre içerik analizi, birçok kelimedenden meydana gelen metinlerin, belirli kurallara göre içerik kategorilerine dönüştürülmesini sağlayan bir yöntemdir. Araştırmanın evreni Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenlerinden oluşurken, örnekleme ise 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Rize ilinde bulunan 3 ortaöğretim kurumunda görev yapan Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinden oluşmaktadır. Örneklem grubu, basit tesadüfi örnekleme ile seçilmiştir. Karasar'a (2006: 113) göre bu örnekleme, evrendeki tüm elemanların birbirine eşit seçilme şansına sahip oldukları örnekleme türüdür ve bu tür örneklemede evrendeki eleman türlerinden her birinden örnekleme girenlerin sayısı tümü ile şansa bırakılmıştır.

Katılımcılar

Araştırma 2012-2013 eğitim-öğretim yılında 9 Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özellikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Çalışma Grubunun Demografik Özellikleri

od	Cinsiyet	Mezuniyet Durumu	Kıdem (Yıl)	Kendine ait bilg. olma durumu	Bilg. kullanım süresi (Yıl)
.1	Erkek	Eğitim Fak. Dış. Bir Fak.	20 ve üstü	Evet	5 ve üstü
.2	Kadın	Eğitim Fakültesi	1-4	Evet	5 ve üstü
.3	Erkek	Yüksek Lisans	10-14	Evet	5 ve üstü
.4	Kadın	Eğitim Fak. Dış. Bir Fak.	15-19	Evet	5 ve üstü
.5	Kadın	Yüksek Lisans	1-4	Evet	5 ve üstü
.6	Erkek	Eğitim Fakültesi	5-9	Evet	3-5
.7	Kadın	Eğitim Fak. Dış. Bir Fak.	15-19	Evet	5 ve üstü
.8	Erkek	Yüksek Lisans	15-19	Evet	5 ve üstü
.9	Kadın	Eğitim Fak. Dış. Bir Fak.	20 ve üstü	Evet	5 ve üstü

Çalışma grubu, 2012-2013 eğitim-öğretim yılında FATİH Projesi kapsamında Rize ilindeki üç pilot uygulama okulunda (Rize TOBB Fen Lisesi, Rize Sosyal Bilimler Lisesi, Rize İmam Hatip Lisesi) görev yapmakta olan 9 Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeninden oluşmaktadır. Çalışma grubuna ait demografik bilgiler Tablo 1’de yer almaktadır. Tablo 1 incelendiğinde, öğretmenlerin 4’ünün erkek, 5’inin kadın olduğu görülmektedir. Çalışma grubunda, eğitim fakültesi dışındaki bir fakülteden mezun olan 4, eğitim fakültesinden mezun olan 2 ve yüksek lisans mezunu olan 3 öğretmen bulunmaktadır. Öğretmenlerin 2’si 1-4 yıl, 1’i 5-9 yıl, 1’i 10-14 yıl, 3’ü 15-19 yıl ve 2’si en az 20 yıl kıdeme sahiptir. Çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin tamamının kendine ait bilgisayarı vardır ve sadece 1’i 3-5 yıldır bilgisayar kullanmakta; kalan 8 öğretmen en az 5 yıldır bilgisayar kullanmaktadır.

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Görüşme yöntemiyle toplanan araştırma verileri, araştırmacı tarafından geliştirilen açık uçlu sorular ile elde edilmiş, geçerlik güvenilirlik çalışmaları bağlamında anlaşılabilirliği test edilmiş ve anlaşılabilirliği düşük olan sorular yeniden düzenlenmiştir. Sorular FATİH Projesi kapsamındaki akıllı tahta ve tablet bilgisayarlarla ilgili üzerinde en çok tartışılan konulardan hareketle hazırlanmıştır.

Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Veriler içerik analizinden yararlanılarak çözümlenmiştir. Burada amaç, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği şekilde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Elde edilen görüşlerden kodlar, temalar oluşturulmuştur ve araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerini yansız olarak ortaya koymak amacıyla cevaplardan alıntılar yapılmıştır.

Bulgular

Pilot uygulama değerlendirme çalışması kapsamında Rize ilindeki Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenleriyle yapılan yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuş ve araştırmanın amaçları doğrultusunda sınıflandırılmıştır. Araştırmanın bulguları, araştırmanın alt problemlerine uygun olarak 4 başlık hâlinde sıralanmıştır.

Tablo 2: Akıllı Tahta ve Tablet Bilgisayarların Avantajlarına İlişkin Bulgular

Alt Temalar	İfadeler		
Avantajlıdır.	Bilgiye anında ulaşım	“Bilgiyi anında derse taşıma kolaylaştı (Ö.3).”	6.6
	Görselliğe dayanan etkinlikler	“Görselliğe dayanan etkinlikler arttı (Ö.3).” “Proje ile derslere görsellik katılmış oldu (Ö.1).”	5.5
	Zengin kaynak imkânı	“Fiziki alandaki değişikliklerin yanı sıra akıllı tahtaların kullanımıyla birlikte önemli ölçüde kaynak, görsel malzeme,	3.3
	Soyut ifadeleri somutlaştırma	anlatılan konuyu somutlaştırma, şair ve yazarların eserlerinden görseller sunabilme gibi katkıları olmuştur (Ö.4).”	2.2

Aktif öğrenci	“Bilgisayar ve internet kullanımı çoğaldı. Öğrencilerin bilgiye daha kolay ulaşmaları sağlandı. Daha çok proje üretilmeye başlandı. Öğrenciler daha aktif oldu (Ö.7).”	2.2
Proje artışı		1.1
Özgüven	“Özgüven kavramı öğretmen ve öğrenci üzerinde olumlu mahiyette kendini hissettirdi (Ö.8)” “Okulumuzda özgüven kavramı gelişti. İşlenen bilginin açıklanabilmesi ve araştırmacı kimliğinin öne çıkması için öğrencilerimize pratik karşılaştırmalar yapabilme yeteneği kazandırdı (Ö.8).”	2.2
Öğretmen eğitimi	“Teknolojiden bir şekilde kaçmaya çalışan öğretmenler de dâhil olmak üzere herkes teknolojinin önemini ve faydalılıklarını gördü, e-çerikler, videolar, görsel diğer malzemeler derslere renk kattı (Ö.2).”	1.1
Motivasyonu artırması	“Bilgiye anında erişim hem öğretmen hem de öğrenci motivasyonu bakımından çok olumlu addedilebilecek ortamların oluşmasına yardımcı oldu (Ö.8).”	2.2
Kolay taşınabilirlik	“Tabletler kolay taşınabilir; fakat 6 saat şarj tutuyorlar ve günlük ders saati 8, bu yüzden öğrenciler hem tablet hem kitap taşıyor, bu durumda ekstra yük getiriyor (Ö.2).”	5.5
Konu tekrarı imkânı	“Tabletler öğrencilere dersteki konuları tekrar etme imkânı sunar; fakat öğrencilerimiz çok bilinçsiz (Ö.5).”	5.5
Ölçme-değerlendirme için faydalı	“Ölçme-değerlendirmede kullanılabilir; fakat olmazsa olmaz değildir (Ö.2).” “İçeriği iyi hazırlanırsa kullanılabilir (Ö.3).”	4.4

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenler, eğitimde akıllı tahta ve tablet bilgisayar kullanmanın en çok bilgiye anında erişim imkânı sunması, görselliğe dayanan etkinlikleri artırması, tabletlerin kolay taşınabilir olması, öğrencilere konu tekrarı imkânı sunması ve ölçme-değerlendirme aşamasında öğretmenlere yardımcı olması bakımlarından avantajlı olduğunu ifade etmişlerdir. Eğitimde akıllı tahta ve tablet bilgisayar kullanmanın avantajlı olduğunu ifade eden öğretmenlerden bazıları bunun sebepleri arasında kaynak zenginliği, anlaşılması zor olan soyut kavramları somutlaştırarak aktarma imkânı, yapılandırmacı eğitim anlayışına uygun, sistemin merkezinde yer alan öğrenciyi aktifleştirme imkânı, öğrenci ve öğretmenlerde özgüven geliştirmesi, derse ve öğrenmeye olan ilginin, motivasyonun artması, öğrencilerin ürettikleri performans ve proje ödevlerindeki artış, bilgi ve iletişim teknolojileri konusunda öğretmenleri eğitmesi gibi sebepler sıralamışlardır.

Tablo 3: Akıllı Tahta ve Tablet Bilgisayarların Dezavantajlarına İlişkin Bulgular

Alt Temalar	İfadeler	
Başarıyı düşürmesi	“Projeden sonra öğrenci başarıları düştü (Ö.1).” “Tabletlerin kapatılmış olan özellikleri (usb giriş, kamera, ses kayıt, wireless vs.) öğrenciler tarafından açıldı ve akademik başarı bir dönemde %35 düştü (Ö.2).”	4.4
Cihazların eğlence aracına dönüşmesi	“Öğrenciler akıllı tahtayı ve tableti okul dışı eğlence aracı olarak gördüler ve öğrenme aracı olarak kullanmadılar (Ö.2).” “Tabletlerle akıllı tahtaların etki sağlamadığı için tabletler öğrenciler için uğraş materyali olarak kaldı, film ve oyun aracı olarak kullanıldı (Ö.3).”	5.5
Yazmaktan uzaklaştırması	“Tabletlerin öğrencileri yazmaktan uzaklaştırdığını, okumayan bir neslin artık yaz(a)mayan bir nesle de dönüşmeye başladığını düşünüyorum (Ö.2).”	1.1
Teknoloji bağımlılığı	“Tabletler öğrencilerin teknolojiye aşırı bağlanmalarına neden oldu (Ö.6).”	1.1
Kontrol zorluğu	“Materyaller bilgi, etik ve geçerlilik paralelinde kontrol edilebilir değildir. Öğrenci, süzgeçten geçirilmeyen serseri bilgi yığınları arasında bocalayabilmekte; değerler eğitimine aykırılık oluşturabilecek bazı görsel ve işitsel negatif tesirlere geleceğini sorgusuz sualsiz teslim edebilmektedir (Ö.8).”	2.2
Ekonomiye verdiği zarar	“Devlet hem kitap dağıttı hem tablet. Ekonomik açıdan faydalı olacağına inanılan tabletler devlete ayrıca yük getirdi (Ö.2).”	1.1
Teknik altyapı yetersizliği	“Okulumuz formatör öğretmeni araçlarla ilgili birçok konuda bizleri aydınlayabilecek donanıma sahiptir; fakat altyapı hususunda birçok sorunla karşılaşmaktayız, ufak bir parçanın	4.4

Dezavantajlıdır.

tamiri aylarca sürebiliyor (Ö.8)."		
Fazladan iş yükü	"Fen alanında var olan e-dökümanlar ne yazık ki bizim alanımızda yok, kendi sunularımızı hazırlamak zorunda kalıyoruz (Ö.2)."	4.4
Radyasyon ve göz vs. sağlığına zarar	"Okulun her yerinde radyasyon yayan cihazların olmasından rahatsızlık duyuyorum (Ö.1)." "Göz sağlığı için ciddi bir tehlike olduğunu düşünüyorum (Ö.2)."	6.6
Öğrenci-öğretmen iletişimsizliği	"Sınıf kontrolü için ders içi yeni yasaklar türüyor ve bu durumda öğretmenler yasakçı oluyor (Ö.2)" "Etkileşim sorunu tabletleri birer gerginlik aracı haline getirdi (Ö.3)."	5.5

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenler, eğitimde akıllı tahta ve tablet bilgisayar kullanmanın en büyük dezavantajının yaydığı radyasyon ve göz vs. sağlığına verdiği zarar olarak ifade etmişlerdir. Pilot uygulama kapsamında dağıtılan tabletlerin eğlence aracına dönüşmesi ve bu durumun başarıyı düşürmesi öğretmenlerin çoğunluğunun vurguladığı dezavantajlar arasındadır. Araştırmaya katılan öğretmenler teknik alt yapı yetersizliğinden ve akıllı tahta, tablet bilgisayar gibi eğitim sistemine yeni dâhil olan cihazların kendilerine fazladan iş yükü getirmesinden şikâyetçilerdir. Öğretmenlerin bir kısmı ders esnasında kendilerinin öğrencilerin ellerindeki tabletleri kontrol edememesinden kaynaklı sınıf yönetimi sorunları yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencileri özellikle Türk Dili ve Edebiyatı alanında önemli olan yazmaktan uzaklaştırması, onları teknoloji bağımlısına dönüştürmesi ve maliyetiyle ülke ekonomisine zarar vermesi de belirtilen diğer dezavantajlardır.

Tablo 4: FATİH Projesi'nin Başarısının Arttırılması için Önerilere İlişkin Bulgular

Alt Temalar	İfadeler	
Materyallerin çoğaltılması	"Ders konuları ile ilgili materyaller çoğaltılmalıdır (Ö.1)."	2.2
Materyallere ulaşımın kolaylaştırılması	"Materyallere ulaşım kolaylaştırılmalıdır (Ö.1)."	2.2
Akıllı tahta ile tablet etkileşimi	"Akıllı tahta ile tablet etkileşimi sağlanmalı, öğretmen kendi tableti üzerinden öğrenci tabletleri üzerinde tüm etkinlikleri ve kontrolü gerçekleştirebilmelidir (Ö.3)."	2.2
Öğretmen hazırlığı	"Öğretmenlerin dersleriyle ilgili kullanabilecekleri tüm malzemeleri dersten önce kontrol etmesi dersin işlenişini daha pratik bir hale getirecektir (Ö.4)."	1.1
Tabletlerin sınırlandırılması	"Tabletler sınırlandırılmalı ve oyun için kullanılmamalıdır (Ö.5)." "Olumsuz kullanıma karşı öğretmenlerin kontrolünde şifreleme olmadır (Ö.8)."	4.4
Veli eğitimi	"Velilerin bilinçlendirilmesi tabletlerin amacına uygun kullanılmasını sağlayacaktır (Ö.7)."	1.1
Etkili hizmet içi eğitim	"Her öğretmenin bu materyaller okullara dağıtılmadan malzemeyi etkin kullanmayı öğrenmesi gerekirdi (Ö.8)." "Öğrencilerin bizlerden daha etkin kullanma gücüne sahip olduklarını bilmek üzücü, ne yazık ki tahtaların kullanımını bakanlığımız elemanlarından değil; öğrencilerimizden öğreniyoruz (Ö.8)." "Eğitimi hayatı boyunca akıllı tahta kullanmayan birinden aldık (Ö.3)." "Eğitimler temel bilgisayar becerilerinin tekrarının ötesine geçemedi (Ö.2)."	8.8
Bilinçli öğrenci	"Öğrencilerin teknolojiyi doğru ve bağımlı olmadan kullanabilme sürecini tamamlaması gerekir, aksi halde deneme yanılma sürecinde yine ara dönemler ve nesiller heba olacaktır (Ö.9)."	1.1
EBA'nın (Eğitim Bilişim Ağı) geliştirilmesi	"EBA'nın içeriği zenginleştirilip, erişim kolaylaştırılmalı (Ö.1)." "EBA öğretmenlerin katkısına açılmalı çünkü sahada çalışan öğretmendir, hangi etkinliğin ve uygulamanın öğrenci üzerinde etkili olduğunu ve ilgiyi arttırdığını en iyi ölçecek olan öğretmendir (Ö.3)."	6.6

Tablo 4'te araştırmaya katılan Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinin FATİH Projesi'nin başarısının arttırılması için önerilerine yer verilmiştir. Tablo 4 incelendiğinde, öğretmenlerin büyük çoğunluğu aldıkları hizmet içi eğitimleri yetersiz bulduklarını ve daha etkili eğitimler verilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu ise, EBA'nın (Eğitim Bilişim Ağı) yetersiz olduğu ve

geliştirilmesi gerektiği konusunda hemfikirdir. Öğretmenlerin görüşlerinin kesiştiği bir diğer nokta da tabletlerin sınırlandırılması ve öğretmenlerin kontrolünde kullanılmasıdır. Kullanılan materyalleri yetersiz bulan öğretmenler, materyallerin çoğaltılmasını ve ulaşımının kolaylaştırılmasını talep etmişlerdir. Öğretmenlerden gelen diğer bir öneri, akıllı tahta ile öğrencilerdeki tabletlerin etkileşim halinde olmasıdır. Öğretmenlerin dersten evvel gerekli hazırlığı yapması gerektiği ise ifade edilen özeleştirici niteliğinde bir öneridir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerine göre, birçok veli ve öğrenci yeni tanıştığı bu cihazlar hakkında bilinçlendirilmeli ve cihazların doğru kullanımı sağlanmalıdır.

Tablo 5: FATİH Projesi'nin Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimine Etkisine İlişkin Bulgular

Alt Temalar	İfadeler		
Olumlu	Görsel zenginlik	"Edebiyat soyuttur, bu soyutluk ne kadar somutlaştırılabilirse o kadar kalıcı olur (Ö.3)."	5.5
	Bilgiye kolay ulaşım	"İşlediğimiz dönemlerin tarihi, coğrafyası, kültürel yapısı hakkında daha detaylı bilgilere ulaşabiliyoruz (Ö.4)."	2.2
	Eserlere anında ulaşım	"Şair ve yazarların kitaplarımızda yer almayan başka eserlerine anında ulaşabiliyoruz (Ö.4)."	2.2
	Pratik yapma imkânı	"Öğrenciler teorik olarak öğrendikleri bilgileri akıllı tahtalarda pratiğe döküyorlar (Ö.7)."	1.1
	İşitsel zenginlik	"Şairlerin şiirlerini kendi seslerinden dinleyebiliyorlar (Ö.7)."	1.1
	Animasyonlarla motivasyon artışı	"Özellikle tiyatro dersi için oldukça faydalı (Ö.4)." "Sözel ağırlıklı dersler animasyonlarla daha eğlenceli hale gelebilir (Ö.6)."	8.8
Olumsuz	Yasaklı sitelerin açılması	"Sistem yasaklı sitelerin açılmasına müsaade ediyor ve bu durum derslerimizin içerik, çeşitliliği için çok abes bir durumdur (Ö.8)."	1.1
	Okuma-yazma alışkanlığı kaybı	"Öğrencilerin okuma-yazma alışkanlığı noktasında kayıplarımız oldu. Artık öğrencilerimiz kitap sayfalarını karıştırmak, okumaya uzun zaman ayırmak noktasında sabırsız ve isteksiz (Ö.9)."	1.1
	Hazırlıksız öğretmen	"Faydası herhangi bir bilgisayar-projektör destekli eğitimin getirdiği faydanın üzerine çıkmadı. İnternetin bağlı olduğu bir bilgisayar sistemi derse hazırlıksız gelen öğretmenlerin işine yaradı, şiir dinletmek, video göstermek vs. (Ö.2)."	1.1
	Sınıf yönetimi sorunu	"Öğretmen ilgili şiiri, okuma parçasını, videoyu açmaya çalışırken zaman kaybetti ve bu durum sınıf yönetiminde sorunlara sebep oldu (Ö.2)."	2.2
	Zaman kaybı	"Bazı sitelerin şifre vs. istemesi ders esnasında sınıf kontrolünde problemlere sebep olabiliyor, gereksiz zaman kaybı oluyor (Ö.9)."	2.2
	E-içerik yetersizliği	"E-kitap ders kitabının pdf halinden başka bir şey değil ve faydalı da değil. Öğrenciler kitaplarına istedikleri gibi not tutabiliyordu, e-kitapta not tutmak zaman kaybına yol açıyor (Ö.2)."	8.8

Tablo 5'te öğretmenlerin FATİH Projesi'nin Türk Dili ve Edebiyatı eğitimine etkisine ilişkin görüşlerine yer verilmiş ve bu görüşler olumlu, olumsuz olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Olumlu görüşlerin başında teknolojinin sunduğu animasyon imkânıyla motivasyonun artışı yer almaktadır. Öğretmenlerin çoğu akıllı tahta ve tablet bilgisayarların sunduğu görsel zenginliğin Türk Edebiyatı, Dil ve Anlatım derslerini olumlu etkilediğini ifade etmişlerdir. Ayrıca bilgiye ve eserlere anında, kolay ulaşım sisteminin getirdiği diğer olumlu yönlerdir. FATİH Projesi kapsamındaki akıllı tahta ve tablet bilgisayarların görseelliğin yanında işitsel zenginlik sunduğunu ve öğrencilere pratik yapma imkânı tanıdığını ifade eden öğretmenler de bulunmaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda, akıllı tahta ve tablet bilgisayarların Türk Dili ve Edebiyatı eğitimini olumsuz etkilediği de görülmektedir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun

görüşüne göre bu olumsuzlukların başında e-içerik yetersizliği gelmektedir. Ayrıca öğretmenlerin bir kısmı ders esnasında bu cihazları kullanmanın zaman kaybına yol açtığını ve sınıf yönetimi sorunu yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Eğitim-öğretim yapılan bir ortamda yasaklı sitelerin kolayca açılabilmesi, teknoloji çeşitliliği ile öğrencilerin okuma-yazma alışkanlığındaki düşüş, bilgi ve iletişim teknolojileri ile donatılmış sınıfların öğretmene derse hazırlıksız gelme hususunda güven vermesi öğretmenler tarafından ifade edilen diğer olumsuz yönlerdir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırma sonucunda öğretmenlerin görüşlerine göre, eğitimde akıllı tahta ve tablet bilgisayar kullanmanın bilgiye anında erişim imkânı sunması, görselliğe dayanan etkinlikleri arttırması, tabletlerin kolay taşınabilir olması, öğrencilere konu tekrarı imkânı sunması, soyut ifadeleri somutlaştırması ve ölçme-değerlendirme aşamasında öğretmenlere yardımcı olması bakımlarından avantajlı; radyasyon yayması ve göz vs. sağlığına zarar vermesi, tabletlerin eğlence aracına dönüşmesi ve bu durumun başarıyı düşürmesi, teknik alt yapının yetersiz olması ve söz konusu cihazların öğretmenlere fazladan iş yükü getirmesi bakımlarından ise dezavantajlı olduğu tespit edilmiştir. Daşdemir, Cengiz, Uzoğlu ve Bozdoğan (2012) çalışmalarında tablet bilgisayarların dersleri görsellerle ve animasyonlarla daha eğlenceli hale getirmesi, soyut kavramların anlaşılmasını kolaylaştırması bakımlarından benzer olumlu sonuçlara ulaşırlarken; tabletlerin radyasyon yayması, göz vs. sağlığına zarar vermesi, amacı dışında kullanılması bakımlarından benzer olumsuz sonuçlara ulaşmışlardır. Dursun, Kuzu, Kurt, Güllüpinar ve Gültekin (2013) okul yöneticileriyle; Gürol, Donmuş ve Arslan'ın (2012) öğretmenlerle ve Dinçer'in (2011) öğretmen adaylarıyla yaptıkları çalışmalarında projenin yarar sağlayacak yönlerine ilişkin benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Usluel ve Uslu da (2013) öğretmenlerin teknolojiyi kolaylık, zaman, ekonomiklik, hayat standartlarını yükseltme, işlevsellik, ergonomi, birden çok işlevinin olması ve yaşama doğrudan etkisinin olması açılarından yararlı bulduklarını tespit etmiştir. Çiftçi, Taşkaya ve Alemdar (2013) çalışmalarında sınıf öğretmenlerinin tabletler sayesinde öğrencilerin çanta taşıma derdinden kurtulacaklarını, öğrenmeye görselliğin katılacağını, bilgiye kolay ulaşılacağını belirttiklerini tespit etmişlerdir. Aynı çalışmanın FATİH Projesi'nin öğretmenlere iş yükü getirmesiyle ilgili sonucu araştırma sonucuyla benzerlik göstermektedir.

Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinin FATİH Projesi'nin başarısının arttırılmasına ilişkin önerilerine göre, öğretmenlere etkili hizmet içi eğitim verilmeli, EBA (Eğitim Bilişim Ağı) geliştirilmeli, tabletler sınırlandırılmalı ve öğretmenlerin kontrolünde kullanılmalıdır. Bu sonuçlar Kamacı ve Durukan'ın (2012) araştırma görevlileriyle; Gürol, Donmuş ve Arslan'ın (2012) sınıf öğretmenleriyle ulaştıkları sonuçlar ile paralellik göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin FATİH Projesi'nin Türk Dili ve Edebiyatı eğitimine etkisine ilişkin görüşlerine göre, teknolojinin sunduğu animasyon imkânıyla motivasyonun artması, akıllı tahta ve tablet bilgisayarların sunduğu görsel zenginlik Türk Edebiyatı, Dil ve Anlatım derslerini olumlu etkilerken; içerik yetersizliği, ders esnasında bu cihazları kullanmanın zaman kaybına yol açması ve sınıf yönetimi sorunu adı geçen dersleri olumsuz etkilemektedir. Gursul ve Tozmaz'ın (2010) etkileşimli tahta üzerinden ders işleyen öğretmenler üzerinde yaptıkları çalışmada etkileşimli tahtanın öğrencilerin derse olan ilgilerinin arttırılmasına katkı sağladığı değerlendirildiği araştırmanın olumlu sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Benzer şekilde, Dursun, Kuzu, Kurt, Güllüpinar ve Gültekin (2013) çalışmalarında FATİH Projesi'nin öğretmenlerin derslerdeki sınıf kontrollerini güçleştirdiği sonucu araştırmanın sonuçlarıyla benzeşmektedir. Dursun, Kuzu, Kurt, Güllüpinar, Gültekin (2013) ve Şad, Özhan (2012) çalışmalarında etkileşimli tahtada ders işlemenin zaman tasarrufu sağladığını tespit etmişlerdir, bu sonuç araştırmanın sonuçlarıyla farklılık göstermektedir.

Araştırma sonuçlarından hareketle aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

1. FATİH Projesinin verimliliğinin arttırılabilmesi için ders konuları ile ilgili materyaller çoğaltılmalıdır.
2. EBA Türk Dili ve Edebiyatı branşı için görseller ve animasyonlarla zenginleştirilip erişimi kolaylaştırılmalıdır.
3. MEB bünyesinde öğretmenlere sunulan hizmet içi eğitimlerin sayısı arttırılmalı ve eğitimler daha etkili hale getirilmelidir.
- 4.

KAYNAKÇA

- ÇEPNİ, S. (2010). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş*. Trabzon: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- ÇİFTÇİ, S., TAŞKAYA, S. M. & ALEMDAR, M. (2013). "Sınıf Öğretmenlerinin FATİH Projesine İlişkin Görüşleri". *İlköğretim Online*, S. 12(1), s. 227-240. <http://ilkogretim-online.org.tr> internet adresinden 10.09.2013 tarihinde edinilmiştir.
- DAŞDEMİR, İ., CENGİZ, E., UZOĞLU, M. & BOZDOĞAN, A. E. (2012). "Tablet Bilgisayarların Fen ve Teknoloji Derslerinde Kullanılmasıyla İlgili Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi". *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 9(20), s. 495-511.
- DİNÇER, S. (2011, Şubat). *Öğretmen Yetiştiren Kurumlardaki Öğrencilerin Öğrenim Hayatları Boyunca Bilgisayar Öğrenme Düzeylerinin ve Bilgisayar Okuryazarlıklarının İncelenmesi*. Akademik Bilişim Konferansı, Malatya, Türkiye.
- DURŞUN, Ö. Ö., KUZU, A., KURT, A. A., GÜLLÜPINAR, F. & GÜLTEKİN, M. (2013). "Okul Yöneticilerinin FATİH Projesinin Pilot Uygulama Sürecine İlişkin Görüşleri". *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, S. 3(1), s. 100-113.
- Fatih Projesi. "Proje Hakkında". <http://fatihprojesi.meb.gov.tr> internet adresinden 10.09.2013 tarihinde edinilmiştir.
- GURSUL, F. & TOZMAZ, G. B. (2010). "Whichone is smarter? Teacheror board". *ProcediaSocialandBehavioralSciences*, S. 2, s. 5731-5737.

- GÜROL, M., DONMUŞ, V. & ARSLAN, M. (2012). "İlköğretim Kademesinde Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin FATİH Projesi ile İlgili Görüşleri". *Eğitim Teknolojileri Araştırma Dergisi*, S. 3(3).
- KAMACI, E. (2013). "Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenlerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Görüşleri (Trabzon İli Örneği)". *TurkishStudies*, S. 9/3, s. 777-799.
- KAMACI, E. & DURUKAN, E. (2012). "Araştırma Görevlilerinin Eğitimde Tablet Bilgisayar Kullanımına İlişkin Görüşleri Üzerine Nitel Bir Araştırma (Trabzon Örneği)". *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*. S. 1(3), s. 203-215. <http://www.tekedergisi.com> internet adresinden 17.09.2013 tarihinde edinilmiştir.
- KARASAR, N. (2006). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- STEMLAR, S. (2001). "An overview of contentanalysis". *PracticalAssessment, Research& Evaluation*, S. 7(17).
- USLU, Y. K. & USLU, N. A. (2013). "Öğretmenlerin bir Yenilik Olarak Teknoloji ile İlgili Yarar Algıları". *İlköğretim Online*, S. 12(1), s. 52-65. <http://ilkogretim-online.org.tr> internet adresinden 10.09.2013 tarihinde edinilmiştir.
- YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayınları.